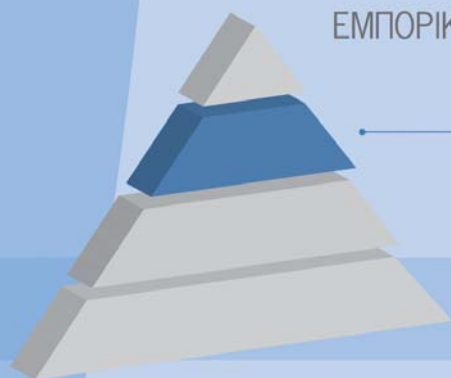

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Σεμινάριο εξειδικευμένων γνώσεων

24 Οκτωβρίου – 17 Δεκεμβρίου 2011

Το νέο, ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Ελληνικού Τραπεζικού Ινστιτούτου καλύπτει όλες τις πτυχές του Εσωτερικού Ελέγχου σύμφωνα με τα Διεθνή *Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή Εσωτερικού Ελέγχου* και στοχεύει στην εξοικείωση των συμμετεχόντων με αυτά και με τη μεθοδολογία εφαρμογής τους.

Το πρόγραμμα έχει δομηθεί σε 9 θεματικές ενότητες, η αλληλουχία των οποίων οδηγεί τους συμμετέχοντες από τη γενική γνώση και κατανόηση των Διεθνών Προτύπων και των τεχνικών εφαρμογής τους στην πράξη στα εξής ειδικότερα θέματα:

- Διεθνή *Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή Εσωτερικού Ελέγχου*
- Μέθοδοι και τεχνικές για τη διενέργεια αποτελεσματικού Εσωτερικού Ελέγχου
- Η δημιουργία και εφαρμογή αποτελεσματικών Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου
- Η Έκθεση Εσωτερικού Ελέγχου
- Τεχνικές αποτελεσματικής επικοινωνίας και αποτελεσματικών συνεντεύξεων για τον Εσωτερικό Έλεγχο
- Η διενέργεια Εσωτερικού Ελέγχου βάσει κινδύνων (risk-based audit)
- Ελεγκτική των συστημάτων πληροφορικής
- Έλεγχος, πρόληψη και αποτροπή της απάτης
- Αξιολόγηση των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου

Ιδιαίτερα επισημαίνεται ότι η συμμετοχή στο συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα ισοδυναμεί με **96 CPE credits** (πιστωτικές μονάδες ειδικής επαγγελματικής επιμόρφωσης) που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη των απαιτήσεων διατήρησης των πιστοποιήσεων Εσωτερικών Ελεγκτών.

Σκοπός του προγράμματος:

- Η συστηματική παρουσίαση των *Διεθνών Προτύπων για την Επαγγελματική Εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου*
- Η ανάλυση των βέλτιστων τεχνικών και πρακτικών για τη διενέργεια του Εσωτερικού Ελέγχου
- Η απόκτηση όλων των απαραίτητων γνώσεων για τη διενέργεια αποτελεσματικού Εσωτερικού Ελέγχου
- Η κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι Εσωτερικοί Ελεγκτές μπορούν να προσθέσουν αξία με το έργο τους.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Κατανόηση του θεσμικού πλαισίου για τον εσωτερικό έλεγχο στην Ελλάδα
- Κατανόηση και εφαρμογή στην πράξη των Διεθνών Προτύπων Εσωτερικού Ελέγχου
- Απόκτηση γνώσεων και τεχνικών για τη διενέργεια ελέγχων με βάση τους κινδύνους των Μονάδων που ελέγχονται (risk-based audit)
- Κατανόηση των βέλτιστων πρακτικών και τεχνικών που αφορούν όλον τον ελεγκτικό κύκλο, από τον σχεδιασμό μέχρι την υποβολή της Έκθεσης Ελέγχου
- Κατανόηση των παραμέτρων της απάτης σε όλες τις μορφές της, των ενδείξεων απάτης, των τεχνικών αποκάλυψης και των διαδικασιών πρόληψης
- Κατανόηση των μεθόδων και τεχνικών για τον έλεγχο των Συστημάτων Πληροφορικής
- Κατανόηση των τεχνικών για αποτελεσματικές συνεντεύξεις και αποτελεσματική επικοινωνία
- Εξοικείωση με θέματα και διαδικασίες που αφορούν την αξιολόγηση των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου

Το πρόγραμμα είναι σχεδιασμένο έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι να συμμετάσχουν σε πολλά πραγματικά case-studies από την καθημερινή εργασία, με σκοπό να αφομοιώσουν και να μπορέσουν να υλοποιήσουν τις γνώσεις που θα αποκομίσουν άμεσα.

Συμμετέχοντες:

- Στελέχη και προσωπικό Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου και Κανονιστικής Συμμόρφωσης
- Στελέχη που ασχολούνται με την αποτίμηση των κινδύνων, τον σχεδιασμό και την αξιολόγηση της επάρκειας των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου σε μόνιμη βάση
- Εξωτερικοί Ελεγκτές
- Μέλη των Επιτροπών Ελέγχου των Διοικητικών Συμβουλίων
- Διευθυντικά στελέχη που ασχολούνται με τους κινδύνους ή την ανάπτυξη και παρακολούθηση Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου σε μόνιμη βάση

Προαπαιτούμενα:

Βασικές γνώσεις σε θέματα που αφορούν τον εσωτερικό έλεγχο.

Εισηγητής:

Κωνσταντίνος Τριανταφυλλίδης, CIA, CFSA, CCSA, CFE: Ανώτερο τραπεζικό στέλεχος που σήμερα δραστηριοποιείται στις υπηρεσίες του Compliance. Διαθέτει μεγάλη εμπειρία εσωτερικού ελέγχου σε τράπεζες και θυγατρικές εταιρίες τους, καθώς και εκτεταμένη επιμόρφωση σε θέματα βέλτιστων πρακτικών διενέργειας Εσωτερικού Ελέγχου, καθιέρωσης και αξιολόγησης Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου, Risk Management και Compliance.

Είναι Πιστοποιημένος Εσωτερικός Ελεγκτής (CIA), Πιστοποιημένος Ελεγκτής του Χρηματοπιστωτικού Τομέα (CFSA), Πιστοποιημένος Ελεγκτής Απάτης (CFE) και κάτοχος της Πιστοποίησης της διαδικασίας Αυτό-αξιολόγησης των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου (CCSA). Είναι επίσης εγκεκριμένος αξιολογητής Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου από το Διεθνές Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (IIA). Διετέλεσε Πρόεδρος του Ελληνικού Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών την περίοδο 2002 - 2008.

Εκπαιδευτικό υλικό:

Στους συμμετέχοντες θα διανεμηθούν:

- το βιβλίο του Διεθνούς Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών (IIA) *Το Πλαίσιο της Επαγγελματικής Εφαρμογής PPF* (The Professional Practices Framework) σε ελληνική μετάφραση από το Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (ΕΙΕΕ) – 600 σελίδων
- παρουσιάσεις και σημειώσεις των εισηγητών
- υποστηρικτικό υλικό, κατά περίπτωση σε ηλεκτρονικά αρχεία, για περαιτέρω προσωπική μελέτη.

Διάρκεια: 120 ώρες.

Χρόνος διεξαγωγής:

Ενότητα 1: 24 – 26 Οκτωβρίου 2011 (ώρες 16:30 – 20:30)

Ενότητα 2: 5 Νοεμβρίου 2011 (ώρες 8:30 – 16:30), 7 Νοεμβρίου 2011 (ώρες 16:30 – 20:30)

Ενότητα 3: 14 – 16 Νοεμβρίου 2011 (ώρες 16:30 – 20:30)

Ενότητα 4: 22, 24, 25 Νοεμβρίου 2011 (ώρες 16:30 – 20:30)

Ενότητα 5: 26 Νοεμβρίου 2011 (ώρες 8:30 – 16:30), 28 Νοεμβρίου 2011 (ώρες 16:30 – 20:30)

Ενότητα 6: 30 Νοεμβρίου 2011 (ώρες 16:30 – 20:30), 3 Δεκεμβρίου 2011 (ώρες 8:30 – 16:30)

Ενότητα 7: 5 – 8 Δεκεμβρίου 2011 (ώρες 16:30 – 20:30), 10 Δεκεμβρίου 2011 (ώρες 8:30 – 16:30)

Ενότητα 8: 12 – 14 Δεκεμβρίου 2011 (ώρες 16:30 – 20:30)

Ενότητα 9: 16 Δεκεμβρίου 2011 (ώρες 16:30 – 20:30), 17 Δεκεμβρίου 2011 (ώρες 8:30 – 16:30)

Δίδακτρα: 2.000 €.

Αριθμός συμμετεχόντων: Μέχρι 20, κατά προτεραιότητα δηλώσεων συμμετοχής.

Τόπος διεξαγωγής: Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο, Μασσαλίας 1, Αθήνα.

Για δηλώσεις συμμετοχής, συμπληρωματικές πληροφορίες, υποβολή προγράμματος στον ΟΑΕΔ

παρακαλούμε τηλεφωνήστε στο 210 33.86.411 (κ. Τασάκος).

Ακύρωση εντός 5 εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία έναρξης

συνεπάγεται επιβάρυνση ίση με το 1/2 των διδάκτρων.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ 526

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1 (12 ώρες)

ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Τα *Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή Εσωτερικού Ελέγχου*, η εφαρμογή των οποίων προβλέπεται από το εποπτικό πλαίσιο των τραπεζών, λειτουργούν πλέον ως υποχρεωτική καθοδήγηση για όλους τους επαγγελματίες του εσωτερικού ελέγχου. Η κατανόηση και εφαρμογή τους βελτιώνει την εταιρική διακυβέρνηση, η οποία έχει θετικό αντίκτυπο στους έχοντες έννομο συμφέρον με τις τράπεζες, ενώ παράλληλα στηρίζει το έργο των «Επιτροπών Ελέγχου» και της Ανώτατης Διοίκησης. Η λειτουργία των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου και των Εσωτερικών Ελεγκτών με βάση τα Διεθνή Πρότυπα εδραιώνει τον επαγγελματισμό τους και αποφέρει πολλαπλά οφέλη στους Οργανισμούς στους οποίους παρέχουν τις υπηρεσίες τους. Εξάλλου, η εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων αποτελεί τη βάση της προβλεπόμενης από το νόμο αξιολόγησης των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Σκοπός

Να κατανοήσουν οι συμμετέχοντες τα Διεθνή Πρότυπα, τον Κώδικα Δεοντολογίας των Εσωτερικών Ελεγκτών και τις Συμβουλευτικές Οδηγίες, που αποτελούν τις βέλτιστες πρακτικές για την εφαρμογή των Προτύπων στην πράξη, να γνωρίσουν τις βέλτιστες πρακτικές για την άσκηση υπηρεσιών εσωτερικού ελέγχου και να εξοικειωθούν με θέματα ορολογίας και αξιολόγησης των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου.

Περιεχόμενα

- Ορισμός του Εσωτερικού Ελέγχου και *Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή Εσωτερικού Ελέγχου* (που ισχύουν από 1/1/2009)
- Πρότυπα Χαρακτηριστικών
- Πρότυπα Διεξαγωγής
- Ο Κώδικας Δεοντολογίας των Εσωτερικών Ελεγκτών
- Συμβουλευτικές Οδηγίες (Practice Advisories)
- Position Papers & Practice Guides
- Οι καλύτερες πρακτικές για τη εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων
- 10 βήματα στρατηγικής για την επιτυχή εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων
- Η αξιολόγηση των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου με βάση τα Διεθνή Πρότυπα

ΕΝΟΤΗΤΑ 2 (12 ώρες)

ΜΕΘΟΔΟΙ & ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Σκοπός

Η καθοδήγηση και ενημέρωση για τις καλύτερες τεχνικές σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Εσωτερικού Ελέγχου, τις Συμβουλευτικές Οδηγίες αλλά και τις καλύτερες πρακτικές Εσωτερικού Ελέγχου για όλο το φάσμα των εργασιών, από τη συλλογή πληροφοριών μέχρι τα φύλλα εργασίας. Επιπλέον, η παροχή μιας σειράς από δομημένες διαδικασίες και τεχνικές που θα πρέπει να ακολουθούνται σε κάθε έλεγχο, ώστε να είναι καλά τεκμηριωμένος, αποτελεσματικός και να προσθέτει αξία στον Οργανισμό.

Περιεχόμενα

- Είδη ελέγχων - Παραδείγματα
- Η βασική σειρά στην ελεγκτική λογική
- Διενέργεια προκαταρκτικής έρευνας από τον εσωτερικό έλεγχο
- Ερωτηματολόγια ανά αντικείμενο ελέγχου
- Συναντήσεις με τους ελεγχόμενους
- Συνεντεύξεις με τους ελεγχόμενους (κριτήρια για αποτελεσματικές συνεντεύξεις)
- Κατανόηση των περιοχών που πρέπει να ελεγχθούν
- Συλλογή πληροφοριών
- Καθορισμός και αποτίμηση κινδύνων των υπό έλεγχο περιοχών
- Αξιολόγηση των κύριων Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου - Ερωτηματολόγια ΣΕΕ
- Χρήση διαγραμμάτων ροής
- Σύνταξη προγραμμάτων ελέγχου
- Αναλυτικές εργασίες ελέγχου
- Είδη αναλυτικών διαδικασιών ελέγχου
- Ελεγκτική τεκμηρίωση
- Ευρήματα του ελέγχου
- Παράγοντες των ευρημάτων ελέγχου
- Τύποι φύλλων εργασίας του ελέγχου και τεχνικές για την προετοιμασία τους
- Περιεχόμενα, επισκόπηση και διατήρηση των φύλλων εργασίας του ελέγχου
- Ο κίνδυνος του ελέγχου (Inherent risk, Control Risk, Detection Risk)
- Χρήση του όρου "Reasonable Assurance"
- Υποδείγματα - πρακτικά παραδείγματα

ΕΝΟΤΗΤΑ 3 (12 ώρες)

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ & ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ (ΣΣΕ)

Σκοπός

Παρά τις ταχύτατες αλλαγές σε πολλούς κλάδους επιχειρήσεων και το αυστηρό εποπτικό πλαίσιο για τα ΣΣΕ σε κλάδους όπως ο τραπεζικός, το βασικό σκεπτικό των αποτελεσματικών ΣΣΕ παραμένει το ίδιο: η επίτευξη του σκοπού των επιχειρήσεων και των μακροχρόνιων στόχων κερδοφορίας με ασφαλή, συνετό και ελεγχόμενο τρόπο.

Σκοπός της ενότητας είναι να κατανοήσουν οι συμμετέχοντες τη διαδικασία δημιουργίας και εφαρμογής ΣΣΕ, να μάθουν πώς δημιουργείται μια στέρεη διάρθρωση Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου με γρήγορη αποτίμηση και μέτρηση κινδύνων, και εύκολη διαχείριση και επισκόπηση των ΣΣΕ, ενώ, με μια σειρά από πρακτικά βήματα, να κατανοήσουν τον τρόπο αξιολόγησης της ποιότητας των ΣΣΕ.

Περιεχόμενα

- Ορισμός των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου (ΣΣΕ) σύμφωνα με το μοντέλο COSO
- Περιορισμοί των ΣΣΕ
- Η σημαντικότητα και αναγκαιότητα των ΣΣΕ
- Παραδείγματα ΣΣΕ από την καθημερινή ζωή
- Παραδείγματα κινδύνων και ΣΣΕ από τις επιχειρήσεις
- Συνήθεις μύθοι για τα ΣΣΕ
- Οι λόγοι αποτυχίας των ΣΣΕ
- Ο όρος «Reasonable Assurance»
- Οι στόχοι των ΣΣΕ
- Οι επιπτώσεις ενός αδύναμου ΣΣΕ
- Οι παράγοντες των ΣΣΕ - Περιβάλλον ελέγχου (control environment). Τι περιλαμβάνει.
- Οι παράγοντες των ΣΣΕ – Αποτίμηση κινδύνων (risk assessment). Τι εννοούμε με τον όρο.
- Εξωτερικοί έναντι εσωτερικών κινδύνων
- Οι παράγοντες των ΣΣΕ – Λειτουργίες ΣΣΕ
- Παραδείγματα ΣΣΕ
- Οι παράγοντες των ΣΣΕ – Πληροφορίες και Επικοινωνίες (information & communication)
- Παράγοντες αποδοτικότητας των συστημάτων πληροφόρησης
- Οι παράγοντες των ΣΣΕ – Συστηματική παρακολούθηση (monitoring). Τι περιλαμβάνουν οι δραστηριότητες Συστηματικής Παρακολούθησης
- Επάρκεια των ΣΣΕ

- Είδη ΣΕΕ (Preventive, Detective, Directive, EDP General & Application Controls)
- Η λειτουργική ευθύνη για τα ΣΕΕ
- Soft controls έναντι hard controls
- Ερωτηματολόγια των ΣΕΕ για συγκεκριμένες λειτουργίες
- Ο ρόλος του Εσωτερικού Ελεγκτή για τα ΣΕΕ
- Αναλυτική αξιολόγηση της ποιότητας των ΣΕΕ από τον εσωτερικό έλεγχο – πρακτικές οδηγίες και βήματα ελέγχου
- Κριτήρια αξιολόγησης των ΣΕΕ
- Συνήθη ευρήματα για τα ΣΕΕ
- Βήματα οργάνωσης του έργου των ΣΕΕ
- Δυσκολίες στην ανάπτυξη και υλοποίηση των ΣΕΕ
- ΣΕΕ και νομοθεσία
- Βήματα τεκμηρίωσης των ΣΕΕ
- Ο έλεγχος της επάρκειας και αποτελεσματικότητας των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου
- Γραπτές πολιτικές για τα ΣΕΕ

ΕΝΟΤΗΤΑ 4 (12 ώρες)

Η ΕΚΘΕΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Σκοπός

Οι Εκθέσεις Εσωτερικού Ελέγχου είναι το σημαντικότερο εργαλείο επικοινωνίας των Εσωτερικών Ελεγκτών προς όλα τα επίπεδα της Διοίκησης. Σκοπός αυτής της ενότητας είναι να μάθουν οι συμμετέχοντες πώς να συντάσσουν Εκθέσεις Ελέγχου που πληρούν τα Διεθνή Επαγγελματικά Πρότυπα, πώς να οργανώνουν και να παρουσιάζουν τα ευρήματα του ελέγχου τους, στέλνοντας τα σημαντικά μηνύματα με τρόπο που να είναι ευρύτερα αποδεκτά, αλλά και να προκαλούν τη λήψη διορθωτικών μέτρων από τις Διοικήσεις και το Διοικητικό Συμβούλιο. Τέλος να κατανοήσουν την τυπική διάρθρωση μιας Έκθεσης Ελέγχου ή της συνοπτικής αναφοράς, που προσθέτει αξία στους «πελάτες» του ελέγχου, παραμένοντας αντικειμενική και ξεκάθαρη, με παράλληλη επισήμανση των σημαντικότερων λαθών που θα πρέπει να αποφεύγονται.

Περιεχόμενα

- Διεθνή Πρότυπα Εσωτερικού Ελέγχου σχετικά με την Έκθεση Ελέγχου
- Σκοπός των Εκθέσεων Ελέγχου
- Αιτίες τριβής κατά τη σύνταξη των Εκθέσεων Ελέγχου
- Η παρουσίαση της Έκθεσης Ελέγχου
- 7 χαρακτηριστικά των Εκθέσεων Ελέγχου
- Παράγοντες των ευρημάτων του ελέγχου
- Ελάχιστο περιεχόμενο των Εκθέσεων Ελέγχου
- Βασικοί κανόνες reporting
- Ανάλυση του περιεχομένου των Εκθέσεων Ελέγχου
- Προτάσεις του ελέγχου
- Τεχνικές σχεδίασης Εκθέσεων Ελέγχου
- Οι καλύτερες πρακτικές για τις Εκθέσεις Ελέγχου
- Υποδείγματα Εκθέσεων Ελέγχου
- Βήματα επιτυχίας για τον Εσωτερικό Ελεγκτή
- Μελέτη περιπτώσεων (case studies)

ΕΝΟΤΗΤΑ 5 (12 ώρες)

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ & ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ

Σκοπός

Να παρουσιαστούν θέματα αποτελεσματικής επικοινωνίας μεταξύ ελεγκτών και ελεγχομένων, υποδεικνύοντας εκείνες τις τεχνικές επικοινωνίας που βοηθούν τους Εσωτερικούς Ελεγκτές να κάνουν σεβαστή την παρουσία τους και αποδεκτό το έργο τους. Επιπρόσθετα, η ανάλυση των τεχνικών για αποτελεσματικές συνεντεύξεις θα παράσχει έναν απόλυτα δομημένο τρόπο για την προσέγγιση διαφορετικών καταστάσεων που μπορεί να αντιμετωπίσει κάθε εσωτερικός ελεγκτής.

Περιεχόμενα

- Οι σχέσεις μεταξύ ελεγκτών και ελεγχομένων
- Λόγοι και αιτίες χαμηλού σεβασμού των ελεγκτών
- Ο αποτελεσματικός χειρισμός της δύναμης των εσωτερικών ελεγκτών
- Προτάσεις για τη βελτίωση των σχέσεων
- Αρχές αποτελεσματικής επικοινωνίας
- Σχέσεις με τους εξωτερικούς ελεγκτές
- Σχέσεις με το Διοικητικό Συμβούλιο
- Παράγοντες-κλειδιά για αποτελεσματικές συνεντεύξεις
- Συνεντεύξεις για συζήτηση των ευρημάτων του ελέγχου
- Συνεντεύξεις για διερεύνηση της απάτης
- Στάδια αποτελεσματικών συνεντεύξεων
- Είδη ερωτήσεων για αποτελεσματικές συνεντεύξεις ελέγχου
- Τεχνικές για αποτελεσματικές συνεντεύξεις
- Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης
- Διενέργεια ερωτήσεων
- Αντίδραση στις απαντήσεις
- Συμπεράσματα
- Κλείσιμο συνέντευξης
- Ανάλυση πρακτικών παραδειγμάτων – περιπτώσεων

ΕΝΟΤΗΤΑ 6 (12 ώρες)

Η ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ (RISK-BASED AUDIT)

Σκοπός

Το Πλαίσιο Εσωτερικού Ελέγχου COSO-ERM αποτελεί τον πλέον σύγχρονο τρόπο προσέγγισης των κινδύνων των επιχειρήσεων διεθνώς και η υιοθέτησή του αποτελεί πρόκληση για όλες τις επιχειρήσεις. Παράλληλα, ο τρόπος διενέργειας των ελέγχων έχει αλλάξει δραματικά: από τους ελέγχους συστημάτων και διαδικασιών η έμφαση έχει περάσει στους ελέγχους βάσει κινδύνων.

Οι συμμετέχοντες θα μάθουν πώς αποτιμώνται συστηματικά οι κίνδυνοι κάθε μορφής, με βάση μια διεθνώς αποδεκτή μεθοδολογία, και θα αντιληφθούν τον ρόλο των εσωτερικών ελεγκτών στη διαδικασία αποτίμησης κινδύνων και στον τρόπο που οργανώνεται ο έλεγχος βάσει των κινδύνων (risk-based audit).

Περιεχόμενα

- Ορισμός των κινδύνων
- Το πλαίσιο Εσωτερικού Ελέγχου COSO-ERM / Σύγκριση με το πλαίσιο COSO
- Παράγοντες των κινδύνων
- Είδη κινδύνων
- Μέθοδοι καθορισμού των κινδύνων
- Παράγοντες αποτίμησης κινδύνων
- Μικτοί και καθαροί κίνδυνοι
- Κίνδυνοι που μπορεί να αναλάβει η επιχείρηση («risk appetite»)
- Εφαρμόζοντας το μοντέλο COSO-ERM
- Παράγοντες επιτυχίας του εγχειρήματος
- Ο ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου στην εφαρμογή του μοντέλου COSO-ERM
- Τα Διεθνή Πρότυπα Εσωτερικού Ελέγχου για τον έλεγχο με βάση τους κινδύνους
- Βασικές κατηγορίες κινδύνων
- Βασικές Αρχές των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου
- Τεχνικές αυτό-αξιολόγησης των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου
- Σύνταξη του Καταλόγου Κινδύνων (risk register) και του Χάρτη Κινδύνων (risk map)
- Σύνταξη ετήσιου Προγράμματος Ελέγχων
- Διενέργεια ελέγχων με βάση τους κινδύνους
- Η Έκθεση Ελέγχου με βάση τους κινδύνους
- Επάρκεια γνώσεων και δεξιότητες του εσωτερικού ελεγκτή για τη διενέργεια ελέγχου με βάση τους κινδύνους

ΕΝΟΤΗΤΑ 7 (24 ώρες)

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Σκοπός

Η εισαγωγή στην ελεγκτική των συστημάτων πληροφορικής και η ανάλυση των βασικών αρχών αυτής. Θα παρουσιαστεί μία προσέγγιση του ορισμού της ελεγκτικής και του ρόλου του ελεγκτή συστημάτων πληροφορικής, τα διεθνή πρότυπα ελέγχου και κυρίως αυτά που αφορούν τα πληροφοριακά συστήματα (COBIT, ISO 20000, ISO 27000 κ.ά.), το κανονιστικό πλαίσιο, η ελεγκτική διαδικασία, η διενέργεια «ειδικών» ελέγχων (forensic audits), βασικά ελεγκτικά εργαλεία και κάποιες σύγχρονες ηλεκτρονικές απειλές και περιπτώσεις απάτης.

Περιεχόμενα

- Ορισμός ελεγκτικής συστημάτων πληροφορικής και του ρόλου του ελεγκτή
- Διεθνή πρότυπα ελέγχου συστημάτων πληροφορικής και κανονιστικό πλαίσιο
- Η διαδικασία της επιθεώρησης πληροφοριακών συστημάτων
- Διοίκηση και οργάνωση πληροφοριακών συστημάτων
- IT Risk Management
- Σχέσεις με εξωτερικούς συνεργάτες – outsourcing
- Έλεγχος προμηθειών – συμβάσεις συντήρησης
- Ανάπτυξη εφαρμογών – System Development Life Cycle (SDLC)
- Μηχανισμοί και Ελεγκτικά Αντικείμενα Λειτουργίας Πληροφοριακών Συστημάτων:
  - ο Έλεγχος και ασφάλεια δικτύων, λειτουργικών συστημάτων, βάσεων δεδομένων
  - ο Έλεγχος εφαρμογών
  - ο Έλεγχος μηχανισμών προστασίας και ασφάλειας δεδομένων
  - ο Φυσική ασφάλεια
  - ο Σχέδιο Συνέχειας Εργασιών και Σχέδιο Ανάκαμψης από Καταστροφή
  - ο Έλεγχος ροών εκτέλεσης πληροφοριακών συστημάτων - λειτουργιών
  - ο Παροχή υπηρεσιών πληροφορικής – υποστήριξη συστημάτων
- Διενέργεια επανελέγχων – follow up
- Ειδικοί έλεγχοι
- Σύγχρονες ηλεκτρονικές απειλές – περιπτώσεις απάτης

ΕΝΟΤΗΤΑ 8 (12 ώρες)

ΕΛΕΓΧΟΣ, ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ (FRAUD PREVENTION, DETECTION AND AUDITING)

Σκοπός

Το περιβάλλον λειτουργίας των σύγχρονων επιχειρήσεων εμπεριέχει και τον κίνδυνο της απάτης, ο οποίος είναι καθοριστικός όταν προκύπτει. Αρωγός στην προσπάθεια των Διοικήσεων να τον αντιμετωπίσουν είναι τα Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου για την πρόληψη της απάτης, καθώς και οι λειτουργοί του Εσωτερικού Ελέγχου.

Σκοπός της συγκεκριμένης ενότητας είναι να κατανοήσουν οι συμμετέχοντες πώς να αποτιμούν συστηματικά τον κίνδυνο της απάτης, πώς να αναγνωρίζουν τις ενδείξεις της απάτης στις πιο συνήθεις μορφές της και πώς να τις διερευνούν και να ετοιμάζουν την ειδική έκθεση για την απάτη.

Περιεχόμενα

- Ορισμός της απάτης
- Ο ρόλος και η ευθύνη του εσωτερικού ελεγκτή για την απάτη σύμφωνα με τα *Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή Εσωτερικού Ελέγχου*
- Εργαλεία αποτίμησης του κινδύνου της απάτης
- Είδη απάτης
- Χαρακτηριστικά των διενεργούντων την απάτη
- Συνήθεις μύθοι για την απάτη
- Ενδείξεις απάτης
- Συνήθεις μορφές απάτης
- Απάτη της Ανώτατης Διοίκησης
- Ηλεκτρονική απάτη
- Μέθοδοι εντοπισμού και διερεύνησης της απάτης
- Σχεδιασμός και διαδικασία ελέγχου της απάτης
- Τεχνικές συνεντεύξεων
- Έκθεση ελέγχου της απάτης
- Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου και απάτη
- Πολιτικές και προγράμματα για την πρόληψη της απάτης
- Στρατηγικές για την αποτροπή της απάτης
- Πρακτικά παραδείγματα απάτης (fraud cases) και τεχνικές αποτροπής

ΕΝΟΤΗΤΑ 9 (12 ώρες)

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ (QUALITY ASSESSMENT OF THE AUDIT ACTIVITY)

Σκοπός

Η αξιολόγηση της ποιότητας των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου (ΜΕΕ) είναι σημαντική, υποχρεωτική διαδικασία, που προβλέπεται από το θεσμικό πλαίσιο για τα πιστωτικά ιδρύματα, αλλά και από τα *Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή Εσωτερικού Ελέγχου* για όλες τις υπόλοιπες επιχειρήσεις. Πέρα, όμως, από υποχρέωση θεωρείται και κορυφαία διαδικασία για κάθε σύγχρονη ΜΕΕ και η χρησιμότητά της είναι αναμφίβολα υψηλή, αφού απαντά στα παρακάτω ερωτήματα:

- Μπορεί η ΜΕΕ να επιτελέσει το ελεγκτικό της έργο καλύτερα;
- Μπορεί η ΜΕΕ να προσφέρει στην επιχείρηση περισσότερα;
- Ακολουθεί η ΜΕΕ τα Διεθνή Πρότυπα Εσωτερικού Ελέγχου;
- Μπορεί να δώσει περισσότερη αξία στη Διοίκηση, στην Επιτροπή Ελέγχου & στον Οργανισμό;
- Μπορεί η ΜΕΕ να βελτιώσει την εικόνα της και την αξιοπιστία της στον Οργανισμό;

Σκοπός της ενότητας αυτής είναι να κατανοήσουν οι συμμετέχοντες τα Πρότυπα Αξιολόγησης της Ποιότητας και τις προϋποθέσεις της υποχρεωτικής εξωτερικής αξιολόγησης. Επιπλέον, να γνωρίσουν τις καλύτερες πρακτικές και τα κριτήρια που καθορίζουν τις υψηλού επιπέδου υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου, ενώ, κατανοώντας τις διαδικασίες αξιολόγησης, να μπορούν να προετοιμάσουν τη Μονάδα τους για οποιαδήποτε εξωτερική αξιολόγηση.

Περιεχόμενα

- Ορισμός Εσωτερικού Ελέγχου, Διεθνή Πρότυπα, Κώδικας Δεοντολογίας, Συμβουλευτικές Οδηγίες (επιγραμματική αναφορά στο πλαίσιο της εξωτερικής αξιολόγησης)
- Το πλαίσιο της Εξωτερικής Αξιολόγησης της Ποιότητας των ΜΕΕ
- Οργάνωση του έργου της Εξωτερικής Αξιολόγησης της Ποιότητας των ΜΕΕ
- Οι συνεντεύξεις με τους «πελάτες» των ΜΕΕ
- Η αξιολόγηση του οργανογράμματος και του προσωπικού των ΜΕΕ
- Η αξιολόγηση του σχεδίου ελέγχων
- Η αξιολόγηση των ΜΕΕ σε σχέση με τα Διεθνή Πρότυπα
- Η Έκθεση Αξιολόγησης των ΜΕΕ
- Η διατύπωση γνώμης για τις ΜΕΕ
- Κριτήρια μέτρησης της απόδοσης των ΜΕΕ
- Βέλτιστες πρακτικές λειτουργίας ΜΕΕ
- Το προφίλ του αξιολογητή των ΜΕΕ
- Εργαλεία – υποδείγματα - έντυπα αξιολόγησης των ΜΕΕ

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Η εκπαιδευτική διαδικασία συνιστά σχέση αμφίδρομης ουσιαστικής επικοινωνίας εκπαιδευτή και συμμετεχόντων. Η αποτελεσματικότητα της επικοινωνίας αυτής καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από το σχετικό με το σεμινάριο υπόβαθρο, τις ανάγκες και τις προσδοκίες των συμμετεχόντων.

Συγκεκριμένα, ζητήματα όπως η εργασιακή εμπειρία, το εκπαιδευτικό υπόβαθρο και τα ειδικότερα οφέλη που προσδοκούν οι συμμετέχοντες να αποκομίσουν από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα συνιστούν καθοριστικούς παράγοντες, που πρέπει να συνεκτιμώνται για την αποτελεσματική προσαρμογή της μεθοδολογίας που θα χρησιμοποιήσει ο εισηγητής.

Τα παρακάτω στοιχεία είναι απολύτως εμπιστευτικά και θα χρησιμοποιηθούν μόνο από το ΕΤΙ. Οι πληροφορίες αυτές θα βοηθήσουν τον εισηγητή να διαμορφώσει το κατάλληλο εκπαιδευτικό «μείγμα» που θα μεγιστοποιήσει το δικό σας όφελος.

ΠΡΟΦΙΛ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ	
Ονοματεπώνυμο:	Τράπεζα/εταιρεία:
	Μονάδα:
Σημερινά επαγγελματικά καθήκοντα (σύντομη περιγραφή):	
Χρόνια προϋπηρεσίας: ..... Προηγούμενες θέσεις εργασίας (εντός ή εκτός τραπεζικού χώρου):	
Σπουδές – ειδικότητες:	
Θέματα σχετικά με το πρόγραμμα που γνωρίζετε με οποιονδήποτε τρόπο (π.χ. εμπειρία, εκπαίδευση, αναγνωστικά ενδιαφέροντα):	
Εκπαιδευτικά προγράμματα που έχετε παρακολουθήσει για το ίδιο ή παρεμφερές θέμα:	
Θεματικές ενότητες στις οποίες θα επιθυμούσατε να δώσει μεγαλύτερη έμφαση ο εισηγητής:	

**Παρακαλούμε στείλτε το συμπληρωμένο ερωτηματολόγιο μέχρι την 17/10/2011
στο e-mail: ntassakos@hba.gr ή στο fax: 210-3646122.**

Ευχαριστούμε για τη συμβολή σας στην αρτιότερη προετοιμασία του προγράμματος.

Τομέας Επικοινωνίας ΕΤΙ